

Nowoczesna i wygodna porodówka dla loch: jak ją urządzić?

Autor: prof. dr hab. inż. Damian Knecht

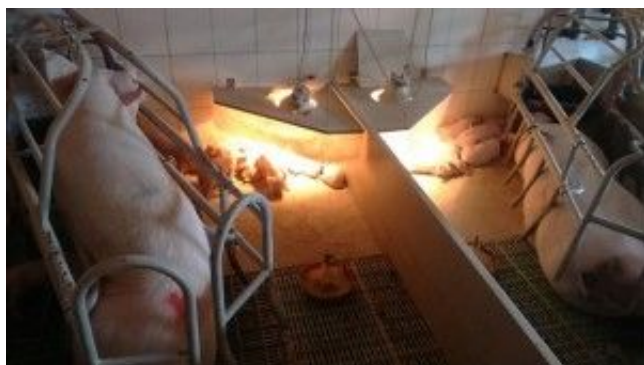
Data: 13 stycznia 2018

Kojce porodowe, w których przebywają zwierzęta, muszą spełniać odpowiednie wymogi, stwarzające komfort i zabezpieczające przed urazami zarówno prosięta, jak i lochy. Jak wygląda odpowiednio przygotowana porodówka dla loch?

Od 1 stycznia 2013 r. obowiązują **przepisy wzajemnej zgodności** (ang. cross compliance), dotyczące dobrostanu zwierząt, w tym świń. Rozporządzenie MRiRW z 15 lutego 2010 r. określa dodatkowo minimalne warunki utrzymywania świń, dokładnie reguluje wszystkie sprawy związane z utrzymaniem loch i prosiąt.

Porodówka dla loch

W przestrzeni ograniczonej przegrodami należy stworzyć właściwy mikroklimat dla 2 różnych pod względem wymagań cieplnych grup zwierząt. Z jednej strony, dla lochy temperatura komfortu cieplnego oscyluje w granicach **19–21 °C**, natomiast prosięta po urodzeniu muszą przebywać w temperaturze **31–33 °C**. Co istotne w przypadku lochy wzrost temperatury powyżej optymalnej skutkuje odczuwaniem przez nią dyskomfortu termicznego. Dochodzi wówczas do zmniejszenia apetytu. A to może doprowadzić do nieprawidłowości w procesie produkcji i wydzielania mleka.

Nowo narodzone prosięta muszą mieć zapewnioną odpowiednią temperaturę.

Podobne oddziaływanie wysokich i niskich temperatur występuje również w przypadku prosiąt. Oseski po urodzeniu potrzebują temperatury na poziomie 34°C, a w okresie od 4 do 14 dnia życia powinny wynosić od 24°C do 32°C. Jeszcze **w 3–4 tygodniu odchowu temperatura komfortu cieplnego loch i prosiąt znacznie się różni**. Rozwiązaniem konfliktu cieplnego może być zastosowanie różnego rodzaju przegród zamontowanych na stałe bądź ruchomych.

Zachowanie higieny

Porodówka dla loch powinna również zapewniać łatwość utrzymania odpowiedniego **poziomu higieny**.

W kojcu porodowym znajdują się 2 części: sektor przeznaczony **dla lochy** oraz sektor przeznaczony **dla prosiąt**. Strefa kojca, w której przebywa locha, musi być wyposażona w **koryto do zadawania paszy i poidło automatyczne**. Część przeznaczoną dla prosiąt należy wyposażyć w wydzielone, osłonięte miejsce z promiennikiem podczerwieni lub płytą grzewczą. Ponadto prosięta powinny mieć zapewniony stały dostęp do paszy za pomocą karmnika oraz do wody przez poidło.

Porodówka dla loch musi być tak zbudowana, aby zapewnić prosiętom swobodny dostęp do karmiącej lochy.

Poidła powinny być zainstalowane na **odpowiedniej wysokości**, a ich wydajność powinna być dostosowana do szybkości pobierania wody przez zwierzęta. W przypadku loch wydajność poidła musi kształtować się w przedziale 3,5–4,5 litrów wody przepływającej przez urządzenie na minutę. Prosięta zaś wymagają wydajności poidła wynoszącej 0,4–0,5 l/min.

Sektor przeznaczony dla lochy dzieli się na 3 części: żywieniową, legowiskową i gnojową. Fragment kojca, w którym przebywa locha, jest miejscem, gdzie mogą również znajdować się prosięta, np. podczas ssania bądź zwykłego przemieszczania się. Miejsce to nazywamy, ze względu na obecność w tym rejonie prosiąt, **sferą kontaktów wzajemnych**. Ważnym elementem jest zabezpieczenie prosiąt przed przygnieceniem przez lochę.

Sektor prosiąt nie ma strefy gnojowej, ponieważ zwierzęta oddają kał na całej powierzchni kojca, poza miejscem legowiskowym. Możemy wyodrębnić obszar żywieniowy, gdzie dochodzi do pobierania pokarmu, a także legowiskowy – część z promiennikiem podczerwieni lub matą grzewczą. Locha **nie ma możliwości wtargnięcia do sektora prosiąt**, które w ten sposób są zabezpieczone przed przygnieceniem.

Rodzaje kojców porodowych

Nowością w przepisach jest wprowadzenie obowiązku wydzielenia w kojcu części ze ściółką.

Wyróżniamy kilka rodzajów kójców porodowych. Ze względu na stosowany system odprowadzania czy gromadzenia odchodów możemy podzielić kojce na **ściółowe i bezściółowe**. Klatki bezściółowe wyposażone są w ażurową podłogę, a gnojowica poprzez kanały gnojowe odprowadzana jest do zbiornika głównego.

Innym rodzajem są kojce mieszane, które łączą cechy klatek ściółowych i bezściółowych, ponieważ wyposażone są zarówno w **litą podłogę, jak i system rusztów**.

System ściółowy jest jednak korzystniejszy z punktu widzenia dobrostanu zwierząt, ponieważ daje losze możliwość zaspokojenia **naturalnych potrzeb behawioralnych** do budowy gniazda. Stosowanie rusztu jest natomiast korzystne pod względem ograniczenia kontaktu prosiąt z odchodami, mogącymi zakażać zwierzęta.

Podłogi ażurowe możemy podzielić ze względu na materiał użyty do jego budowy.

Niezbędne zabiegi

Według rozporządzenia prośne lochy i loszki umieszczone w kójcach porodowych powinno się dokładnie wyczyścić i poddać zabiegom przeciwko **zewnętrznym i wewnętrznym pasożytom**, jeżeli to konieczne. Powierzchnia kojca powinna być na tyle duża, aby zapewnić osobom obsługującym dostęp do zwierzęcia, które musi mieć możliwość naturalnego oproszenia. Porodówka dla loch musi być tak zbudowana, aby zapewnić prosiątom **swobodny dostęp do karmiącej lochy**. Nowością w przepisach jest wprowadzenie obowiązku wydzielenia w kojcu części ze ściółką.

Ciekawą propozycją może być kojec spacerowy, który daje możliwość nieskrępowanego ruchu losze i prosiątom.

Prosięta odsadzane są od lochy nie wcześniej niż w **28 dniu życia**, chyba że zagrożone będzie zdrowie lochy lub prosięcia. Istnieje również możliwość odsadzenia prosiąt w **21 dniu życia**, pod warunkiem, że zostaną umieszczone w pomieszczeniu, które zostało specjalnie do tego celu przygotowane.

Wytyczne MRiRW

Wytyczne MRiRW stanowią, że minimalna powierzchnia kojca dla lochy w okresie porodu i odchowu prosiąt wynosi co najmniej 3,5 m². Szerokość otworów w betonowej podłodze szczelinowej musi być nie większa niż 11 mm dla prosiąt oraz do 20 mm w przypadku loch. Szerokość beleczki powinna wynosić co najmniej 50 mm w przypadku prosiąt i 80 mm dla loch.

Rozporządzenie informuje też, że natężenie hałasu w pomieszczeniach dla świń nie powinno przekraczać się poziomu **85 decybeli**. Ponadto określa maksymalne stężenia szkodliwych gazów.

Podłoga powinna być **sucha, antypoślizgowa** i nie powinna powodować skaleczeń. Stosowanie słomy wpływa korzystnie, ponieważ działa ona uspokajająco na lochy, które stają się bardziej uważne podczas kładzenia się.

Zabezpieczenia

Porodówka dla loch może być zaopatrzona w blokadę zabezpieczającą, która powstrzymuje lochę przed przygnięciem prosiąt.

Ważnym elementem konstrukcyjnym jest występowanie **blokad zabezpieczającej**. Pod tym względem wyróżnić możemy kojce, w których występuje blokada lub jest jej brak. Pierwszy typ kojca bez blokad daje pełną możliwość ruchu losze. Natomiast prosięta są chronione dzięki barierkom

znajdującym się na ścianach lub posadce. W drugim przypadku ruch lochy będzie ograniczony wzdłuż barierek, a prosięta są zabezpieczone odpowiednimi elementami kojca. Kojce z blokadą posiadają skośnie postawione jarzma. Locha jest ograniczona metalową konstrukcją.

Innym rozwiązaniem obecnie stosowanym są **kojce rodzinne**. W tym systemie utrzymania w danym kojcu umieszcza się **do 3 loch**. Każda locha umieszczona jest w oddzielnym jarzmie. Prosięta przebywają natomiast w części wspólnej i mają ze sobą kontakt. Jest to dobre rozwiązanie, ponieważ w momencie przenoszenia prosiąt do warchlakarni zwierzęta znajdują się, przez co zmniejsza się poziom stresu podczas umieszczenia ich w kojcach grupowych.

Porodówka powinna zapewniać łatwość utrzymania odpowiedniego poziomu higieny.

Trzoda na spacerze?

Ciekawą propozycją może być **kojec spacerowy**, który daje możliwość nieskrępowanego ruchu losze i prosiętom. W porodówce takiej znajduje się specjalna barierka spacerowa, wzdłuż której porusza się locha, zabezpiecza ona prosięta przed przygnieceniem.

Przykładając dużą uwagę do poruszonych w artykule różnych aspektów optymalizacji warunków przebywania loch i prosiąt w porodówce, możemy mieć większą pewność, że materiał, który przeznaczymy do tuczu, **będzie szybko rósł i dobrze wykorzystywał paszę**, a lochy przez kilka kolejnych wyproszeń **rodzić będą liczne mioty** i dobrze będą je odchowywać.